

POSITIE COLLECTIEF PRAKTISERENDE DIERENARTSEN VOORSCHRIJVEN, TOEPASSEN EN LEVEREN VAN MEDICAMENTEN

“BESTE BEHANDELING VOOR HET DIER”

Dieren gezond houden en beter maken, dat vormt de basis van de relatie dierhouder - dierenarts. Daarbij staat de beste behandeling voor het dier centraal. In de relatie beschermt de dierenarts de vertrouwelijkheid van de klant tenzij de overheid, als competente autoriteit, bij wet aangeeft dat de gezondheid of welzijn van mens en/of dier in het geding is (1). In andere situaties waarbij een beroep op de vertrouwelijkheid wordt gedaan maken dierhouder en dierenarts daarover een afspraak.

VEILIG VOOR DIER EN MENS

Voordat diergeneesmiddelen op de markt worden gebracht geldt een registratieprocedure, waarin de werkzaamheid door farmacologisch onderzoek en door klinische studies moet worden onderbouwd. Bovendien worden aspecten van veiligheid voor dier, mens en milieu beoordeeld. Bij antimicrobiële middelen moet bij de onderbouwing ook de ontwikkeling van resistentie worden getest.

“Oude middelen” waaronder antibiotica, waarvan de registratie vele jaren geleden is uitgesproken, bevatten soms “verouderde” doseringsvoorschriften, die niet aansluiten bij hedendaagse inzichten voor een effectieve behandeling. In die gevallen kiest de practicus voor de beste behandeling voor het dier. Registratiehouders hoeven het dossier alleen aan te passen, indien vanuit de praktijk bijwerkingen worden gemeld. De belangrijkste bijwerking in die gevallen is het “niet werkzaam zijn”. In deze situatie komt verandering als “bijwerkingen” worden gemeld.

VOORSCHRIJVEN, TOEPASSEN EN LEVEREN

Het toepassen én leveren van diergeneesmiddelen ligt wettelijk vast in een vergunning voor kleinhandel op naam van de praktiserende dierenarts. Dit ligt volledig in lijn met de visie van de *Federation of Veterinarians of Europe* (2). Private initiatieven om het gebruik van medicamenten te reguleren dienen uit te gaan van de onafhankelijke professionele positie van de dierenarts, waarbij de maatregelen de vrije markt van dienstverlening niet beperken. In alle gevallen dienen nadere regels noodzakelijk en proportioneel te zijn (1). Het is de eigen verantwoordelijkheid van de dierenarts om de beste behandeling in te stellen en deze te verantwoorden.

ANTIMICROBIELE MIDDELEN

Antibiotica zijn in principe bedoeld om zieke dieren die lijden aan een bacteriële infectie beter te maken. Het voorschrijven van antimicrobiële middelen vraagt vanwege resistentieproblematiek bijzondere aandacht. Resistentie tegen antibiotica is een onderkend “One Health” issue waarbij extra voorzorg is geboden (3, 4 en 5). Het CPD beschouwt de (inter-) nationale wetenschappelijke ontwikkelingen en (inter-) nationale regelgeving hierin leidend. Om de kans op selectie van resistentie te beperken en dieren doeltreffend te kunnen (blijven) behandelen is de keuze uit meerdere antimicrobiële klassen van belang.

Om zieke dieren die lijden aan een bacteriële infectie de beste behandeling te geven is het zaak onmiddellijk met het meest doeltreffende antibioticum in de meest effectieve dosering te starten. Daarmee wordt de kans op ontwikkeling en selectie van resistentie immers beperkt. Daarbij kan het noodzakelijk zijn van de registratie af te wijken. Wetenschappelijke inzichten geven aan dat bij vroege behandeling, waarbij ziektesymptomen nog niet zichtbaar zijn, de bacteriële last op de plaats van infectie laag is én de behandeling leidt tot de snelle uitroeiing van de bacteriële infectie bij een lagere concentratie antibioticum. Voor dieren die in groepen worden gehouden

en waarin koppelgenoten aanwezig zijn met een bacteriële infectie, is de vroege collectieve curatieve behandeling vóór aanvang van de symptomen, de zgn. metafylactische behandeling¹, de beste aanpak (6, 7 en 8).

De vertaalslag van deze inzichten naar de praktijk is van groot belang. De praktiserende dierenarts kan de vertaalslag maken via het praktijkformularium. Hierin geeft de practicus uitleg over de beste behandeling voor het dier.

In verband met de reductie van het gebruik in de veehouderij verdient voor voedselproducerende dieren de planmatige aanpak (9) en gezamenlijke aanpak met betrokken partijen (10) de voorkeur. Daarbij wordt de grens van reductie bepaald door de diergezondheid en het welzijn. De zorgplicht voor het dier staat immers centraal.

DOEL- IN PLAATS VAN MIDDELVOORSCHRIFTEN

Het CPD stelt het dier centraal in de afwegingen m.b.t. volksgezondheid, dierenwelzijn, diergezondheid en omgeving. Vertrouwen in de relatie dierenarts - dierhouder kan tot uitdrukking worden gebracht door het stellen van doel- in plaats van middelvoorschriften. Private regelingen en richtlijnen dragen het karakter van zeer gedetailleerde middelvoorschriften die, ook bij een systeem van regelmatige revisie, vaak achterlopen bij de wetenschappelijke inzichten en ontwikkelingen. Doelvoorschriften geven de professionele ruimte om de beste behandeling voor het dier in te zetten. De Veterinaire Benchmark Indicator kan daarin een hulpmiddel zijn om de eigen prestatie te plaatsen en te verbeteren.

REFERENTIES

1. Federation of Veterinarians of Europe (FVE), European Veterinary Code of Conduct 2012
2. FVE position on decoupling prescription from sales: "EP antimicrobial resistance report: Heading in the wrong direction according to FVE" 2012
3. Joint Federation of Veterinarians of Europe (FVE) - American Veterinary Medical Association (AVMA) Statement on Responsible and Judicious Use of Antimicrobials 2011
4. FVE leaflet on "the responsible use of antimicrobials" 2012
5. FVE leaflet on "the responsible use of antimicrobials in companion animals 2013
6. Ferran AA, Toutain PL, Bousquet-Mélou A. Impact of early versus later fluoroquinolone treatment on the clinical; microbiological and resistance outcomes in a mouse-lung model of *Pasteurella multocida* infection. *Vet Microbiol.* 2011 Mar 24;148(2-4):292-7
7. Mizunaga S, Kamiyama T, Fukuda Y, Takahata M, Mitsuyama J. Influence of inoculum size of *Staphylococcus aureus* and *Pseudomonas aeruginosa* on *in vitro* activities and *in vivo* efficacy of fluoroquinolones and carbapenems. *J Antimicrob Chemother.* 2005;56:91-96
8. Udekwu KI, Parrish N, Ankomah P, Baquero F, Levin BR. Functional relationship between bacterial cell density and the efficacy of antibiotics. *Journal of Antimicrobial Chemotherapy.* 2009;63:745-757
9. FVE Policy Paper Herd Health Plan 2010
10. European Platform for the Responsible Use of Medicines in Animals

¹ Metafylactisch: het behandelen van groepsgenoten van een dier dat geïnfecteerd is met een bacteriële ziekte en waarbij deze groepsgenoten risico lopen om tevens geïnfecteerd te raken.